

Η υπερηφάνεια αιτία της απουσίας χαράς

Ορθοδοξία / Θεολογία

Πρωτοπρεσβύτερος Αλέξανδρος Σμέμαν (†)

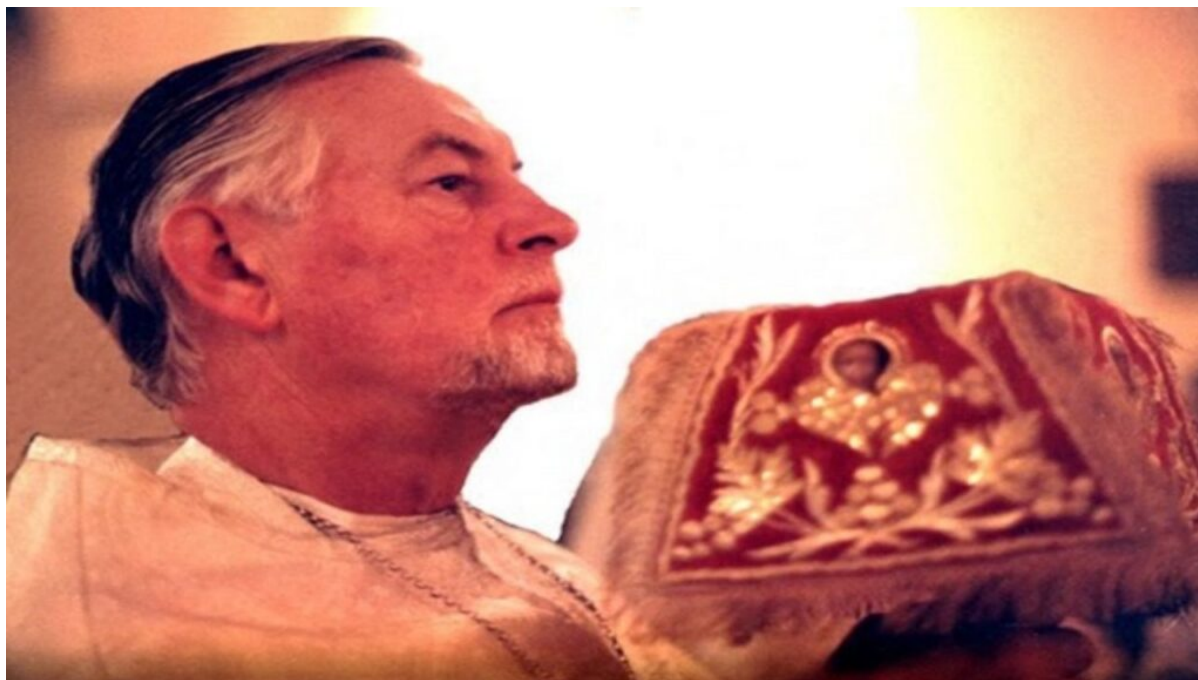


Πέμπτη, 28 Απριλίου, 1977

Σε σχέση με την κρίση που υπάρχει στην προσέλευση φοιτητών, σκεφτόμουν: γιατί οι άνθρωποι τόσο συχνά απλώς καταστρέφουν τη ζωή τους, βλάπτουν τον εαυτό τους, σαν να διακατέχονται από κάποια amor fati.

Θα υπέθετε κανείς πως ένας απλός εγωισμός και το ένστικτό της αυτοσυντήρησης θα τους προφύλασσαν , αλλά όχι, ούτε αυτό το ένστικτο δεν τους σταματά. Μπορείς να διακρίνεις καθαρά ένα είδος τρέλας, ένα πραγματικό πάθος για καταστροφή. Αυτό το πάθος είναι το «Εγώ», δηλ. η υπερηφάνεια.

Η υπερηφάνεια μεταμόρφωσε τον «άγγελο φωτός» σε Διάβολο, και τώρα μόνον η υπερηφάνεια έχει τη δύναμη να καταστρέφει τους ανθρώπους. Συνεπώς, το καθετί που συνδέεται, κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο, με την υπερηφάνεια, ακόμη και σε μικροσκοπικές δόσεις, συνδέεται με τον Διάβολο και με το διαβολικό.



Η θρησκεία επίσης αποτελεί ένα έτοιμο πεδίο δράσης για τις δυνάμεις του διαβόλου. Τα πάντα, απολύτως τα πάντα στη θρησκεία, είναι αμφιλεγόμενα, κι αυτή η ασάφεια μπορεί ν' αρθεί μόνο με την ταπείνωση, έτσι ώστε ολόκληρη η πνευματική ζωή να είναι, ή να πρέπει να κατευθύνεται, στην αναζήτηση της ταπείνωσης.

Το σημάδι της ταπείνωσης: χαρά! Η υπερηφάνεια αποκλείει τη χαρά. Έπειτα: απλότητα, δηλαδή απουσία κάθε στροφής προς τον εαυτό μας. Τελικά, εμπιστοσύνη, ως η κύρια κατευθυντήρια γραμμή της ζωής, που εφαρμόζεται στο καθετί (καθαρότητα καρδιάς, όταν ο άνθρωπος μπορεί να δει τον Θεό). Σημάδια της υπερηφάνειας είναι: η απουσία χαράς, περιπλοκότητα και φόβος. Όλα αυτά μπορούν να επαληθευθούν κάθε μέρα, κάθε ώρα, παρατηρώντας τον εαυτό μας και μελετώντας τη ζωή γύρω μας.

Είναι τρομερό να σκέφτεσαι πως, κατά μία έννοια, και η Εκκλησία ζει με υπερηφάνεια - «τα δίκαια των εκκλησιών», «τα δίκαια του Οικουμενικού Θρόνου», «η αξιοπρέπεια της Ρωσικής Εκκλησίας», κ.λπ. και με μια πλημμύρα άχαρης, περίπλοκης και επίφοβης «πνευματικότητας». Είναι μια συνεχής αυτοκαταστροφή.

Προσπαθούμε να προστατεύσουμε την «Αλήθεια», παλεύουμε με κάτι και για κάτι δίχως να καταλαβαίνουμε πως η Αλήθεια εμφανίζεται και νικά μόνον όπου είναι ζωντανή: «...ταπεινώσου, γίνε σαν δούλος», και θα έχεις μια χαρά και μία απλότητα που απελευθερώνουν, εκεί όπου η ταπείνωση ακτινοβολεί τη θεική της ομορφιά, όπου ο Θεός αποκαλύπτεται στη δημιουργία και στη σωτηρία. Πως θα μπορέσω εγώ ο ίδιος να ζήσω μαζί της; Πως θα μπορέσω να πείσω τους

άλλους;.....

.....Συνεχίζω τις χθεσινές σημειώσεις μου για την υπερηφάνεια, τον εγωκεντρισμό, ως πηγή αμαρτίας, ως το περιεχόμενο της αμαρτίας και ως η καταστροφική, ολέθρια δύναμή της.

Σκεφτόμουν σήμερα τη σχέση ανάμεσα στην αμαρτία, στη σάρκα και στη λαγνεία. Λαγνεία είναι ουσιαστικά η ίδια εγωκεντρικότητα, η ίδια υπερηφάνεια, που στρέφει το σώμα στον εαυτό του, στην αυτοδικαίωση και στην αυτοικανοποίησή του. Έτσι, είναι αδύνατη η γνήσια ταπείνωση δίχως τη νίκη ενάντια στη σάρκα, η οποία τελικά συνίσταται στην πνευματοποίηση του σώματος.

Αλλά η μάχη με τη σάρκα μπορεί εύκολα να μετατραπεί σε υπερηφάνεια και σε πηγή υπερηφάνειας αν δεν ριζώνει στην αναζήτηση και επιδίωξη της ταπείνωσης. Ο ασκητισμός μπορεί να εντρυφά στον εαυτό του κι όχι στον Θεό. Τα σημάδια είναι σαφή. Ο φωτεινός ασκητισμός είναι χαρούμενος, απλός, ελπιδοφόρος.

Ο ψευδής ασκητισμός, χωρίς εξαίρεση, ζει απεχθανόμενος τη σάρκα, τον κόσμο, τη ζωή. Τρέφεται με την περιφρόνηση, συμμετέχει στη βλασφημία του Διαβόλου απέναντι στην κτίση. Για έναν τέτοιο ασκητή, η αμαρτία – όπως και ο πειρασμός και ο κίνδυνος – φαίνεται να βρίσκεται παντού. Ενώ η νίκη πάνω στη σάρκα δεν γίνεται ποτέ απέχθεια και πάντα οδηγεί στον «καθαρό οφθαλμό». «Εάν δε ο οφθαλμός σου πονηρός η, όλον το σώμα σου σκοτεινόν έσται» (Ματθ. 6,23).

Πηγή: agiazoni.gr

<https://bit.ly/3iYkR3F>